

Đạo đức Con Trẻ và Giá Trị Sống

Tác Giả: Đinh Yên Thọ

Thứ Ba, 11 Tháng 10 Năm 2011 08:31

Tất cả các bậc phụ huynh đều mong muốn hay hy vọng con mình sẽ trở thành những người có nhân cách, hiểu được cho xã hội.

Những giá trị truyền thống như lòng nhân ái, sự thật thà, tính kỷ luật, lòng can đảm, thái độ hòa nhã, sự nhún nhường... luôn cần thiết trong bất cứ xã hội nào. Trong khi nhu cầu giáo dục những điều quan trọng này là hiển nhiên, mong muốn này chỉ có thể thực hiện được, một khi các em được “sống” trong những chu kỳ mà không chỉ được “nghe” và được “đọc”.

Đông hay Tây, những chu kỳ mà và giá trị truyền thống trong xã hội luôn cần thiết như một vòng tròn em những người học và tiếp xúc với các yếu tố ngoại vi và để một nền tảng vững chắc để các em trở thành một công dân tốt trong tương lai.

Những điều này không chỉ là sự mong muốn mà còn là trách nhiệm của những người làm cha làm mẹ. Mà điều này không phải là chuyện một sớm một chiều, vì nó đòi hỏi thời gian, điều mà nhu cầu gia đình lúc nào cũng có vẻ thiếu hụt, đặc biệt trong thời buổi kinh tế hiện nay. Thêm vào đó, để những phẩm hạnh này hun đúc vào trong suy nghĩ và cách sống lâu dài, các em cần được sống trong những chu kỳ mà họ là chủ thể nghe đọc hay chơi đùa. Có một nền tảng vững chắc, các em sẽ chọn lọc và tiếp thu những điều tốt đẹp, cùng một khi những gì tiêu cực, gây tác động đến họ sẽ được loại bỏ, suy nghĩ của các em trong thời gian này. Chúng ta hãy đi tìm qua vài phương pháp hiểu được các nhà tâm lý học đã từng đề xuất trong vấn đề này theo sau:

1. Cha mẹ là khuôn mẫu và giá trị sống

Khi các bậc cha mẹ dành thời gian cho con cái, lắng nghe suy nghĩ, tâm tình của các em và không bỏ dửng dưng trò chuyện về các giá trị sống trong đời sống hàng ngày, điều này sẽ tạo ra một thói quen và sự thoải mái, tin tưởng cha mẹ là chủ thể tình thân và tự nhiên, thay vì chỉ như một đứa trẻ bẽn lẽn. Những quan trọng bậc nhất là những gì chúng ta nói, chủ yếu cho các em phải ghi nhớ những cách chúng ta sống qua thái độ và cách ứng xử thường nhật.

Ví dụ những bài học về sự thật thà sự thật nên vô giá trị khi chúng ta thản nhiên nói dối đi đâu gì đó ngay trước mặt con cái, đi đâu mà vài người hay vô tình mặc phôi. Đón giởn như việc bố con rởn, "Nói mà không có nhà", cho đến việc "cả vợ n" cho người khác ngay trước mặt con rởn "Chả cả việc khai gian như vậy đi, ai mà biết, thì ừ gì người làm vậy"... chúng ta cho thấy sự nói dối cũng cần thiết trong vài trường hợp. Học đội con về tính tiết kiệm những nơi chỉ công cộng, nhà người khác, nhà hàng buffet, chúng ta xài giấy lau tay, xài nước phí phạm khác hẳn nhà, bữa mà thức ăn ê h trên bàn, thì những đi chúng ta đội về "tiết kiệm" không chỉ vô giá trị, mà mặt khác còn cho thấy thái độ khá tiêu cực về cách sống đội "đủ nhà" và "cả chùa". Khi những chu n mặt này đội c hành đội ng, đội c "sống" theo những đi chúng ta hống đội n con cái, nó sẽ gia tăng giá trị những giá trị này, và tạo cho các em mặt cái nhìn chủ c chủ n, vĩnh viễn về những giá trị đã đội c nghe, đội c học. Nó tiêm nhiễm mặt cách mặt nh mặt và tạo đó hình thành tính cách lâu dài, mang theo suốt cuộc đời mình. Bởi không, các em sẽ khó phân biệt thế nào thật sự là tiết kiệm hay thật thà cùng các giá trị khác đã quan sát nơi cha mẹ, thậm chí hình thành thói quen "ngủ biết", thay đổi theo từng trường hợp hẳn là mặt phạm cách bắt biết.

2. Lòng biết ơn

Mặt trong những phạm hống cần thiết và có thể gây nh hống đội n các giá trị sống khác là lòng biết ơn. Đội và hun đúc cho con cái lòng biết ơn không chỉ tạo ra nơi các em mặt suy nghĩ tích cực khi trường thành, mà còn đem lại ích lợi chính cho đời sống tinh thần cả các em, khi lòng biết ơn tạo ra mặt đời sống vui thú, thanh thản hẳn. Thói quen cảm ơn người khác là đi đâu đội n giởn và có thể thóc hi n hàng chục, hàng trăm lần trong ngày. Cảm ơn cô giáo đưa ra đời xe, cảm ơn ông lão cảm ch xe khi băng ngang đội ng, cảm ơn khi đội c người khác giúp cả n công cộng cho mình, cảm ơn mặt lý thóc ăn ra đĩa....

Xa hẳn, những đội p Cha, Mẹ, cha hay mặt giởn giởi cho con về n sinh thành, đội ng đội c, lo lống cả người cha/m, tùy theo đội p. Hay cha mẹ chu n đội các em từng thi p, mua hoa, quà nh... cho cô giáo trong Tuần lễ Cảm tạ Thầy Cô (Teacher Appreciation Week) vào tuần đầu tháng Năm mỗi năm, tuần lễ Tạ ơn..., đội giúp các em có thái độ biết ơn về thầy cô. Học không gì tốt hơn đội đội y cho các em hiểu về sự hy sinh cả những người lính, khi chúng ta cho các em cùng tham đội mặt ngày lễ Chiến sĩ Trận Vong, từng ng niềm những người ngã xuống cho sự yên m mà chúng ta đang th hống. Tạo các em những thói quen tốt đội tạo đó hình thành mặt tính cách lâu dài, là đi ừ các nhà tâm lý luôn về n. Cho đến mặt đội tuởi nào đó, chính các em sẽ có tinh thần này, mặt khi ý thóc đội c hành đội ng hay các đóng góp cả người khác.

Dạy Con Nhìn Giá Trị Sống

Tác Giả: Đinh Yên Thọ

Thứ Ba, 11 Tháng 10 Năm 2011 08:31

Một khác, một sống thì nhìn những một tiêu cực hay những ta thán, ca cẩm với mọi chuyện bất ổn, bất ý trong đời sống. Đây là một thói quen hay tính cách hay ho của đời sống vui thú đời sống, khi thì vui vẻ sống cùng một vẻ những gì có đức hay vẻ con người, đời sống chung quanh. Tập và những các em đời một tinh thần tốt, tất chúng ta đang những các em đời sống nhàn nhàn, luôn chấp nhận và biết nhìn những gì đang có, đời đó có đức một đời sống tinh thần vui thú, ý nghĩa hơn.

3. Biết xin lỗi

Khi dạy con nhìn nhận lỗi lầm, xin lỗi và những điểu sai quấy các em đã gây ra, thì chính cha mẹ cũng phải thấy hối hận điểu này, mọi khi chúng ta phạm sai lầm. Không chỉ xin lỗi với người chung quanh, mà ngay với con cái. Trong tâm lý Á Đông, đây là một trong những điểu rất khó thấy hối hận, khi cha mẹ hay những người lớn tuổi khó lòng chấp nhận sai lầm của mình với con cái hay người trẻ hơn ngoài xã hội, hoặc xem đó là một điểu làm giảm đi kính trọng của con cái. Đây là quan niệm không còn phù hợp với xã hội phương Tây, khi trẻ em học và xã hội đã dạy cho các em những giá trị về dân chủ, có suy nghĩ để nhìn nhận điểu hay, lỗi phạm, biết luồn tuồn tác hại và. Sự từng phần chỉ có giá trị khi các em còn nhỏ và chỉ trong một thời gian ngắn, hay kéo dài cho đời khi các em đời để tuổi trẻ. Sự xin lỗi là một thái độ vẫn minh, một tinh thần phục thiện và sẵn can đảm để nhìn nhận lỗi lầm của mình. Muốn con cái học hỏi những giá trị này thì chính cha mẹ phải sống theo điểu này, vì cách này hay cách khác hoặc lúc này hay lúc kia, chúng ta đời có thể phạm lỗi lầm.

Tuy nhiên, chính vì ý nghĩa của sự xin lỗi, hãy để các em gánh vác phần nào trách nhiệm với lỗi lầm mình gây ra, thay vì bào chữa hay là người giục giục giúp đỡ con cái với những lỗi lầm các em gây ra. Các em sống không bao giờ học đức điểu gì tốt lỗi lầm của mình, với cái giá của trẻ cho hành động hay việc làm cùng một tinh thần kẻ luồn tuồn thì tốt, nếu luôn để chúng ta đời ra bỏ bùa các lỗi lầm này.

4. Tạo những cơ hội thích

Những cha mẹ càng sống con trẻ ngã bao nhiêu, thì nhiều phần đời của con sống chỉ biết đi chông chênh. Trẻ em càng để bệ bước, nâng niu thì càng dễ, sống hãi người lớn bấy nhiêu. Tạo những cơ hội với, khi cha mẹ làm thay con hết mọi chuyện, tạo sự dè dặt nhút nhát cho con cái, có thể sự yêu thương này lại làm con mang tính phụ thuộc và ỉu với lâu dài. Hoặc một đời sống nhàn nhàn và trách nhiệm của chính mình.

Cho con nhng c h i th thách v tinh th n cũng nh th ch t s t o cho các em h c đ c cách đ i đ n và gi i quy t v n đ , cũng nh lòng can đ m, tinh th n quy t đoán. Và th c hi n đ u này có ch đích cùng s quan sát, ph n ng k p th i. Đ ng v i giúp con gi i bài toán khó khi các em ch a b công suy nghĩ. C m c n con cái ch i th thao vì s té ngã. Đ cho con ch n nhng cách và chuy n d dàng nh t đ làm. T t c nhng đ u này t o cho con cái xu h ng e dè, ng n ng i khi đ ng đ u th c t i, n i không có cha m bên c nh đ làm giùm hay b o b c, hay xa h n là tr thành nhng ng i tr ng thành thi u v ng ph m ch t lãnh đ o, m t ph m ch t đòi h i k năng gi i quy t thách đ và s quy t đoán đ th c hi n.

5. L u tâm đ n b n bè, thói quen gi i trí c a con cái

Nhng nh h ng t b n bè, nhng tác đ ng t k ngh gi i trí nh internet, truy n hình, phim nh ... là đ u hi n nhiên cho các em khi b c vào đ tu i m i n, m c đ khác nhau. Trong khi ph i ch p nh n đ u không th tránh đ c này, nhng đây là đ u các ph huynh c n s l u tâm đ c bi t. Đ ng quá khó khăn v m t ki u tóc, m t trang ph c m i l khi các em mu n t o "cá tính" hay "nhái" theo m t ca sĩ, tài t tr tu i nào. Nhng hãy đ ý nhng hành vi, i nói, bi u hi n b t th ng, khi chúng là đ u hi u v s thay đ i c a các em.

Theo i m t lu t s t i California chuyên giúp đ và bi n h cho các em h c sinh g c Á đnh lú đ n bng đ ng, ph m pháp thì nhóm h c sinh g c Á hay Vi t Nam có nhng đ c tính khá khác bi t v i các s c dân khác. Trong khi các h c sinh g c Latino, da đen hay s c dân khác tham gia bng đ ng, đ ng nghĩa v i s sa sút h c hành, b h c, thì các h c sinh g c Á v n gi i vi c h c bình th ng, th m chí có em v n đ t đ c k t qu xu t s c. Nhng vì nhi u lý do khác nhau, nh "tính yên hùng" tu i m i l n, do nhu c u tiêu xài, ho c đ n gi n h n là ch mu n có ng i b o b c tr c s ch c phá, trêu gh o c a b n h c..., mà các em này tham gia vào bng đ ng. Cha m lo làm ăn và đ t s hài lòng n i con cái qua b ng đ m, cho đ n khi các em b liên l y vào vòng pháp lu t thì đã mu n và h u nh không tin r ng đ u này l i x y ra v i chính con mình.

6. Khen ng i, khuy n khích

Khi khen ng i đúng lúc, đúng cách, s khích l có tác đ ng r t m nh đ khuy n khích các em ti p t c nhng thói quen, hành đ ng t t. K lu t và khen ng i đi song song nhau đ giúp các em hi u rõ nhng vi c đúng hay qu y, nên hay không nên tái đ n.

Tuy nhiên các nhà tâm lý khuyên rng khi khen ngi, nên thc lòng, rõ ràng v đi u các em làm thay vì ch khen chung chung, đi lo i nh "gi i quá, thông minh quá, ngoan quá...". M t câu "Ba r t thích cách con tô màu ngôi nhà này" thay vì ch l p l i câu "Đ p quá" sáo mòn, s kich thích các em không ch t p t c v mà còn tìm cách sáng t o h n trong cách v c a mình. Khi các em đ c m t câu chuy n hay cu n sách, m t l i khen đi lo i r ng "Wow! Có nhi u t khó v y mà con cũng đ c đ c" s kich thích các em n l c trong vi c đ c, h c thêm t v ng thay vì hài lòng, tin r ng mình đã "Thông minh quá" nh l i m khen. Nói chung, s khen ngi nên h ng các em đ n s n l c h n trong t ng lai, thay vì t o cho các em tâm tho mẫn v i chính mình, ho c c mong đi l i khen trong m i vi c làm.

Tóm l i, h u h t các b c cha m đ u mong mu n và tin r ng con cái s tr thành nh ng ng i t t , có nhân cách m t khi tr ng thành. Nh ng s hình thành nhân cách c a m t ng i không ph i là m t quá trình t nhiên và t c th i, mà đòi h i s giáo đ c và hình thành theo th i gian. Nó đòi h i lòng nh n n i, s g n g i, th i gian dành cho con cái, cũng nh c n suy nghĩ thích ng v i nh ng khác bi t, khi so sánh v i xã h i, cách th c chúng ta đã t ng đ c giáo đ c. Dù mu n hay không, thì th i gian đ th c hi n hay t o ra nh ng nh h ng n i con cái cũng ch trong kho ng 10, 15 năm đ u tiên c a các em. Và dù b n tin hay không, thì kho ng th i gian này cũng trôi qua r t nhanh.

ĐYT